

Pravnički dan zjutraj, tudi ob nedeljah - praznik. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega 20. I. nadst. Dneviški se pošilja o uredništvi. — Netiskana pisma se ne prenosi o rokopisu se ne vrata. — Izdati in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastni krovor je list „Edinost“. — Tisk tiskarske Edinosti. — Telefon uredništva in upraje 4. fev. 11-57. — Naravnina znača za celo leto 80 K. pol leta 30 K., tri meseca 5 K. — za nedeljsko izdajo za celo leto 12 K., pol leta 6 K.

Regent Aleksander v Parizu.

TOULON, 1. feb. Srbski prestolonaslednik je prisel semkaj na krov vojne ladje »Edgar Quinet«. Popoldne se odprl v Pariz.

PARIZ, 2. feb. Regent Aleksander je prisel semkaj. Na postaji so ga sprejeli Polmeare, Pichon, Merdaec kot zastopnik Clemenceauja, Pašić, Vesnić in vse poslanški člane.

Italijanski kralj v Istri.

POREČ, 2. feb. Včeraj ob 2 popolne je dosegel nepriljubljeno semkaj iz Kopra kralj Viktor Emanuel. Zaustavljal se je na civilnem komisariatu, kjer je sprejel predstavitev civilnih in vojaških oblasti in se razgovarjal z nimi o krajevnih vprašanjih. Kralj si je ogledal tudi stolno cerkev in se nato odpeljal z avtomobilom proti Kanfanaru in Rovinju.

Monarhička vlada v Oportu.

OPORTO, (Portugalsko) 2. feb. (Uradno.) Sestavila se je monarhička vlada pod predsedništvom Paive Conceira, ki prevzame tudi vojno in aprovizacijo. Upostavili so se glavni zakoni izva monarhičkih časov. Povsod vlača mdr. V pokrajine, ki so sprejeli monarhijo, se jev rnilo normalno življenje. Gledališča so odprta.

Mirovna konferenca.

Ceško-poljsko in romunsko vprašanje.

PARIZ, 2. feb. (Uradno.) Predsednik Zedinjenih držav ameriških, ministrski predsedniki in ministri zunanjih stvari ameriških, angleških, francoskih in italijanskih ter zastopniki Japonske so se sestali včeraj ob 3 popolne na Orsayskem nabrežju. Seja je odobrila besedilo začasnega dogovora med Češkami in Poljaki, katero so ga predlagali odpoljanici velevlasti glede tešinskega ozemlja. Enako so se končnojavno odobrila navodila za izvajanje komisija, ki odide na Poljsko. Nato sta bila zavzema romunski zastopnika Bratiščanu in Michu. Bratiščan je obširno pojasnil romunske zahteve. Prisotni sestanki ministrov bo v torku ob 11 dopolne.

PARIZ, 2. feb. (Hrvaš.) Sestavil se je začasni dogovor glede tešinskega ozemlja, katerega moralo te se razdeliti med češki in čehoslovaški odpoljanici, da zadobi vso veljavo. Dogovor obvezuje Čehoslovake, da ne smeta prečakati dolodenega pasu, da morajo vrnilti poljske ujetnike, da ne gradi nikakršnih vojaških gradeb in da končno dobavljajo Poljski določeno imenino premoga. V pondeljek (3. f. m.) izvolijo zavezniki komisijo petih članov, ki bo nadzirala izvrševanje tega dogovora. — Bratiščan, ki je včeraj zahteval izročitev Banata Romunski, je danes pojasnil romunske zahteve glede drugih ozemelj in sicer glede Bukovine, Besarabije, Dobružje in Sedmogradske. Pričakujem dočetke usode teh ozemelj po mirovni konferenci, je Bratiščan zahteval, da naj zasedejo B anat in Sedmogradske zavezniške čete, da se prepreči razširjanje boljevištva. Končno je konferenčni odbor sklenil, da se v pondeljek (3. f. m.) izvoli komisija izvedencev, v kateri pošte vsaka velevlast po dva zastopnika. Komisija se snide v Parizu in bo pretehtavala romunsko vprašanje. Konferenca tako polagoma uvaja racionalni sistem posebnih komisij, ki predujejo vprašanja in pripravljajo njih rešitev. Wilson sklice službeno v pondeljek popolne v hotel Grillon člane komisije za zvezo narodov.

Za zvezo narodov.

PARIZ, 2. feb. Odpoljanici Država zavezniških držav za zvezo narodov so zastopnikom velevlasti izročili načrt organizacije zveze narodov, ki obsegata naslednje točke: Zveza svobodnih narodov naj se ustanovi: 1. da se bodo vsa vprašanja, ki bi morala nastati med vsemi reševali mirno, 2. da se prepreči ali zaustavi pravljeno z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, vsekodnevno katerekoli države, da bi motila svetovni mir z vojnimi čini; 3. da se ustancovi mednarodni sodni dvor, ki naj bi reševal vsa pravna vprašanja, da se zajmi izvršitev razsodov z vsemi primernimi mednarodnimi kaznimi, diplomatskimi, pravnimi, gospodarskimi in če bi bilo treba, vojaškimi; 4. da se ustani v representativem mednarodni svetu, ki bo skrbel za razvoj mednarodne začnevanje in reševal skupna vprašanja: a) čeval svobodo narodov in mednarodni red; b) izvrševal moralno varstvo nad se neciviliziranimi plemenimi in skrbel za njihov razvoj; c) stalen spravni odbor, ki bi pretekel vse nepristojne med udruženimi narodi ter poslovval oredcem kot pomembavalec in poslovodavalec ter izročal po potrebi in njihovi naravi vprašanja ali razsodbo ali sodnemu dvoru. Vrnil naj bi vse preškave in odrejal kar bi smatral za potrebno. V sčasnem ne-pokorščenem bi odber ali na podlagi izročka razsodča, ali po lastni razsodbi predlagati reprezentativnemu svetu utruženih vseh pravljeno primernih kazni, katere bi bile obvezne v skladu s nasilnostmi ali napadom; 5. da se omesti načrtovanje oboroževanje vseake naroda in proizvajanje vojnega materiala in municije na izmero potrebu zveze narodov; 6. da se prepreči sistem tajnih pogodb; 7. da se prikoste v zvezo narodov kot enaki pred pravico vsi narodi, ki morajo delati in ljuditi za svoj namen, da se bodo lojalno držali dogovorov.

Neutralci in zveza narodov.

KRISTIJANIJA, 2. feb. Na zahtevo skandinavskih vlad, da bi bili tudi neutralci priščeni k razpravam o zvezzi narodov, doslej še ni bilo odgovora.

Vrhovni aprovizacijski svet.

PARIZ, 2. feb. Danes se je vrnila seja medzavezniškega vrhovnega aprovizacijskega sveta, ki se je bavila z aprovizacijo ozemlja na levji strani Rena, z razdeljevanjem živil med ruske, srbske in romunske vojne ujetnike, ki se se nahajajo v Nemčiji. Končno se je razpravljalo o najpripravnnejših sredstvih za aprovizacijo Čehoslovaške.

EDINOST

Vprašanje internaciona[zi]-ranja spornih krajev.

Pisava italijanskih listov iz kraljestva par dal sem napravila vtič, da informacije, ki so jih ti listi prejeli iz Pariza, govore tako, da boč Wilson nepravilno vztušči na zahtevi po izvedbi vseh svojih točk. In to brez ozira, ali gre pri tem za Petra ali Pavla. Gre da mu za to, da pride do soglasnih sklepov, torej brez vsakega majoritiranja ali nazivavanja. In če glede kakake sporne točke ne bi moglo priti do soglasnega sklepa, naj določene kraje zasedejo neutralne, nepristranske vlasti, naj se torej začasno nevrtočira. In znači je, da italijanski list ne odločajo naravnost in izrecno tega stališča Wilsonovega. Narobe: nekateri italijanski listi privlačujejo od Wilsonovega vplivljana vse najboljše tudi za Italijo.

In tudi iz Anglije prihajajo vesti, ki podkrepljujejo informacije, katero smo jih doznali iz italijanskih listov. Evening Post doznava n. pr. iz Pariza, da se je Wilson:

jo da je predvsem v skladu z angleškim načrtom, ki ga je najprej naglašal general Smuts: da ima namreč zveza narodov označiti tisti narod, ki je poklican, da izvrši nadzorstvo nad nekaterimi kraji. Temu primerno propusti zveza narodov afriške kolonije Nemčije Velike Britanije, ker jo zveza narodov določi za to. Po desetih letih, ali po roku, ki se posebej določi, poveri zveza nadzorstvo kaki drugi državi, posebno, ako bo določeni narod zahteval izpremembo. Ta organizacija bi obsegala tudi otroke Tihega oceana,

predsednik Wilson je tako zatrdil recenti angleški list — izjavi pred komisijo, da Amerika ne želi, da bi bile Zedinjene države pozvane za nadzorstvo nad katerimkoli področjem, razum, ako bi bilo v interesu civilizacije. Anglo bi hotela, da Amerika prevzame nadzorstvo nad Armenijo in enim delom jugovzhodne Afrike. Amerika pa izrecno želi, da se izbere laterski drugi narod. Naredi, ki bi mu bila poverjena tačka načala, bi bilo v dolžnosti, da v trgovsko-političnem pogledu nasrami vsakemu narodu vidi politiko očetih vrat, in bi se ne smela dati nobenemu narodu posebna prava, razum takih, ki so potrebna za upravo v načelih civiliziranih kralij. Ameriško poverjenje je bilo — tako zaključuje angleški list — izredno zadovoljno z izidom, ki se le dosegel v zadnjih dveh dneh. — Poudariti moramo, da je bilo to angleško poročilo datirano z dne 29. januarja. Ali se je, oziroma koliko se je razpoloženje v zadnjih dneh izpremenilo še na bolje, ali pa na slabše, tega pa seveda ne vemo. Vsekakor pa so bile italijanske in angleške informacije od onih dñt bistveno v skladu med seboj. In če so v skladu z resnicami, nas potrijo v domnevni, da Wilson ni samo državnik in učenjak, ki zna poravnati velike ideje, ampak tudi mož in diplomata česnečnosti in odločne volje za delo, ki naj uresti to, kar smatra on za potrebno in koristno. A najpotrebejše — to je razvidno tudi iz gornih informacij — se mu vidi sprito blžnjih sklepov mirovne konference to, da se ustvarijo trdna poročila za trajen svetoven mrk, za pomirjenje med narodi in državami: za enako pravico in svobodo vsem. To je tudi naše hrepene, hrepene vsega človeštva. In dal dobril Bog, da ne bi prihodnji dogodki izpremenili te naše vere v plemenite namene predsednika Wilsona!

Nova demokratična stranka v Jugoslaviji.

Smisel novo stranko. Raznesel se je glas, da se v tej stranki združijo somičeniki zagrebške »Rdeči«, slovenski naprednjaki in Paščevci. No, sedaj oporekajo tem vestem, naglašajoč, da bo nova demokratska povsem nova stranka, ki ji bodo mogli pristopiti brez ozira na prejšnjo pripadnost k tej ali oni stranki.

V svrhu orientacije posnemljeno po »Rdeči« sledi izjava:

Mi hočemo politično stranko. Hočemo, da se budje grupirajo primerno svojemu umetanju glavnemu vprašanju, ki so v sedanjih razmerah aktualni. Hočemo torej strankarsko organizacijo na podlagi modernega, izdelanega programa.

Vsakó med nam je, kaj smo in kaj hočemo. In tako stranka, kot iskrena in demokratska, mora biti, seveda, utvrdila o izvedljivosti svojega programa, da bo — če pride v položaj, da prevzame vlado — tudi sposobna za to. Vprašanje vlade ne more biti nikako vprašanje za orientacijo stranke.

To je naše naziranje. Je pa, na žalost, že drugo naziranje: da je treba anmreč, da doseganje stranke ostanejo, ki pa danes ne morejo biti drugo, nego baterice: ker programi so jim predpostavljeni in rabijo samo za zmeščavo. Te stranke se nikakor ne morejo znati v novem stanju: delovale so v pokrajnah, nikdar pa niso pomislile na prostranstvo države Hrvatov. Srbov in Slovencev. Imajoče pred očmi samo poedina plemena, ali celo le dele plemen, a nikdar niso vodile računa o vseskupnem narodu. Sedaj pa so po slični razmeri postavljene pred vprašanja, za katera je njihovo doseganje ozko provincialstvo absolutno obnemoglo. In kaj dela v takem položaju? Prepuščajo rešitev načelih vprašanj stranki in pravkarom! Tem je v dolžnosti, da se, ali v vladi, ali v državnem svetu, ali kierskoli ogledajo po sorodnih živilih brez razlike na pokrajine. Tako bi imeli za vsako važno stvar končno sgorodničevje, in »zavedni pristaši« težko da dozmeto, s kom so jih vodje tistog dovedli v sorodstvo! —

Po tem antidejavnem, absurdnem razumevanju je vlada nekaj pol (tečaj). Govore o možni spletitvi strank v državnem svetu in jih dote v dve skupini: v vlado in opozicijo — primerno temu, kateri že stoje načrnam, zmu polu — vladi. Seveda je pa vlada je slu-

Posamezna številka za Trst in okolico 20. v. z leta 1918. Oglaši trgovce in obrtnikov mm o 0. v. in n. n. zahvale poslanice, vabila oglasi o izbranih zavodov mm o 50 v. in oglaši v teksti. Ista do 5 v. v. 20 K. veka nadaljnja vrsta 3 K. Mall oglaši po 8 v. beseda, zmanj po 80 v. Oglaši spremi in izstavni oddelki Edinosti. Na ocenah in reklamah se pojavlja izključno upravi »Edinosti«. Uprava in izstavni oddelki se nahaja v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poslovničan, račun s 1.552

čajnost, skupitev strank v vladne in opozicijalne pa nikakor ni tako slučajnost. Tega ne morejo razumeti ljudje, ki so se naučili, da se jim vlada ustavlja po ukazu in da nimajo nanjo nikakšega vpliva. In tako glede danes tudi na vlado v svoji državi kot na nekakšega zasebnega, neodvisnega činitelja, ki stranke ali odbija, ali privlačuje kot kak magnet. Kako naj ljudje takih naziranj ustvarijo državo?! Zadovoljni moramo biti, ako ne bodo preveč — na potu!

Tudi minister Svetozar Pribičević je v razgovoru z glavnim urednikom jugoslovanskega urada v Belgradu naglašal, da je osnutje jugoslovanske demokratične stranke nučna — neodložna državna in narodna potreba. Stranka ne bo nicesar preslejava. Zastopala bo mireščega in državnega edinstva, ter bo v to svrhu zahtevala tako državno uradbo, ki obračuna z vsemi potencialnimi vladami in avtočinami. Kakor se v edinstvu potopili Srbija, tako naj izginejo v njem Hrvatska, Dalmacija, Bosna, Slovenija, Crna gora itd. Stranka mora ponovno politično edinstvo do vseh posledic. Pač pa da mesta narodni samoupravi v občinah, okrajin in okrežih na stroki nodagi, računajoč, da bodo delovala po gospodarskih potrebah, prometnih prilikah in drugih pogojih naravnosti. — ne pa na kaki zgodovinski, teritorialni ali plemenski podlagi. Rezume se — je zavrsil minister Pribičević — da mora stranka imeti smisel in pokazati razumevanje za velike kulturne in gospodarske potrebe narodne ter da mora s svojim delom stresiti za tem, da se približa idealu socialne pravljnosti in gospodarske enakosti, po kateri hrepene vse sloji naroda.

Aprovizari's e stvari.

Koniski mesec.

Danes, 4. februarja, se bo prodajalo po občini dobavljeno koniski meso v naslednjih mesnicah: Gusina, S. Giacomo in monte 24. Cerarci, Mura 9. Tedeschi, Molin a vapore 8. Fabbri, Belvedere 7. Salvagno, Sclafani 7. Widmer, dell'Industria 5. Ursich, Farinetto 11. Visintini, Tesa 1. Svagel, Giulia 5. Bernettini, Media 34. Ursich, Tesa 8. — Cena: s kostami K 5'20 kg, brez kosti K 720 kg.

Domäce vesti.

Iz šolske službe. Na mestnih šolah in meščanskih šolah z italijanskim učnim jezikom je razpisana cesta vrsta voditeljskih in učiteljskih mest, pet mest šolskih slug in eno mesto kurjača. Pravilno opremljene prošnje je vložiti do konca tega meseca.

Železničarska stavka in tržaška »Nazionale«. Čudom smo se začudili, ko smo prišli v roke včerajšnjo »Nazionale«, da je mogoče kaj takega. Komaj par dni je bil, kar je gubernijska oblast jasno na neodločnejši način obredila brezimo ovaduštu in izjavila, da je pac že skrajni čas, da se enkrat za vselej napravi konec nepravnemu ovaduštu. »Nazionale« sama je v sobotni južni številki objavila ta razglas gubernijske oblasti in ga oospromila z uredniško prisporabo, v kateri pravi: »Non può che essere applaudita di gran cuore la decisione del r. Governatorato di condannare pubblicamente questa schifosa pīaga del nostro paese...« (Ukren kr. gubernijske oblasti, da javno obspodi to egačno načelo našega mesta, se more le odboravati iz vsega sne...). In zaključila je »Nazionale«, ko je na dolgo in široko ožigala ovadušči avtovsi i sistemi in prav tako začela, da pod nadzorom včerajšnje vladvino kaj takega ni in ne sme biti mogoče, potem takole: »Mislmo, da bo začela voda ta učinkovita leke in. Te umazne načne občine... morajo nekaj enkrat obuzevati državljanje (morda tudi: meščansko) življenje... In ovati pravo pravljnosti!« Vzemite na se dan včerajšnjo »Nazionale« in čitalte njene prisporabe k železničarski stavki. Ne, ne upa se reči kar naravnost, temveč se zvija kakor gad in skuša zasaditi svoje stručne zobe — kam? — v živo telo našega naroda! Železničarski stavki — po »Nazionale« stavkajo železničarji večinoma slovenske in kvečljenu še nemške narodnosti — počitka nainene, ki naj bi, ako bi bili resnični, dovedli stavkovce v ostro navzkrije s kazensko oblastjo. Ne govoriti naravnost, temveč zlonjo po krito, namigne, čes, sarki in vse ok gospodarske zahteve železničarjev, temveč mora biti kaj drugega, ravno zato, ker da je včeraj železničarji Slovencev in morča se Nemci. Tudi, ki niso domiči t. n. Italijan, temveč dovedeni od drugod semkaj. Jasno je kakor belli dan, kaj hoče »Nazionale« s svojim namiganjem in

